

چشمه چشمه زندگی

۴۰۸ نکته‌ی جدید علمی از مهم‌ترین اصول
و قواعد دانش زندگی با رویکردی تجربی،
روان‌شناسی، فلسفی، عرفانی و تفسیری

استاد فرزانه حضرت آیت الله محمد رضا گلوانم (مدظله‌العالی)

سرشناسه: نکونام، محمدرضا، ۱۳۲۷-
عنوان و نام پدیدآور: چشمه چشمه زندگی / محمدرضا نکونام.
مشخصات نشر: ، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری: ۲۹۶ ص.
شابک: ۶-۲۰-۶۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
موضوع: اسلام -- مسائل متفرقه.
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ج۵ ن۱۱/ب
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۰۳
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۲۶۲۹۶۶۵

چشمه چشمه زندگی

استاد فرزانه حضرت آیت‌الله محمدرضا نکونام (مد ظله العالی)

ناشر: صبح فردا

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰

محل چاپ: فاضل قیمت: ۱۱۰۰۰۰ ریال

تهران - اسلام‌شهر - نسیم‌شهر - وجیه‌آباد

دوازدهمتری جواهرزاده - پلاک ۳۶

کدپستی: ۳۷۶۹۱۳۸۵۷۵ *تلفکس: ۳۲۸۱۳۳۶۴۳۹۲۲۹

www.nekoonam.ir

www.nekounam.ir

ISBN : 978 - 600 - 6435 - 20 - 6

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

۲۳	پیش‌گفتار
۲۵	شناسنامه‌ی پروردگار
۲۵	وصول به ذات
۲۶	پناه به شمشیرها
۲۷	غیب و هویت ساری
۲۸	علم حق تعالی
۳۰	نوآوری خداوند
۳۲	اسمای تفضیلی حق تعالی
۳۲	اسمای ثانوی حق تعالی
۳۵	«حی»
۳۵	«آتی»
۳۵	«مبدل»
۳۶	«مبارک»
۳۷	«دایم»، «دهر» و «سرمد»
۳۸	«حکیم»
۳۹	«غنی»

۳۹	«ماکر»
۴۰	«عادل»
۴۰	صفات سلبی
۴۰	صفات عرضی
۴۱	حیث خلقی و حق
۴۱	نسبت به حق و عبد
۴۲	اراده‌ی کار و مدد خداوند
۴۲	اثر حق تعالی
۴۳	توحید و آرامش
۴۴	در نیفتادن با خدا
۴۴	آسیب از طریق نقطه‌ی قوت
۴۴	همه برای خدا
۴۵	توکل
۴۵	رنگ خدا
۴۵	شرط برتری
۴۶	راضی به قضا
۴۶	تسلیم و رضا
۴۷	حق‌شناسی
۴۷	شناخت حق در دعاها
۴۸	عارف حقیقی
۴۸	طهارت حقیقی
۴۸	عرفان، فلسفه و کلام
۴۹	خداشناسی صاحبان علوم
۴۹	مدرسه‌ی حق تعالی

۴۹	ایمان و عمل صالح
۵۰	گذشت و بهشت
۵۰	ایمان به رازق
۵۱	بندگی و شکرگزاری
۵۳	تکرارناپذیری عبادات
۵۴	نگاهداشت عمل
۵۶	تفاوت حمد و شکر
۵۶	ارزش ایمان
۵۷	هدایت ایصالی
۵۷	فقط خدا
۵۷	نفی تعلق
۵۹	خداوند عتیقه‌فروش
۵۹	کمک از قادر مطلق
۵۹	جایگاه خداوند
۶۰	وکیل بودن حق
۶۰	اسراف حقیقی
۶۱	عبادت تشریعی و تکوینی
۶۱	فطرت خداپرستی
۶۲	رسم بندگی
۶۲	کعبه و حس‌گرایی انسان
۶۳	محدودیت عمل و گستردگی نیت
۶۳	ادب در مقابل حق
۶۳	نماز دنیا
۶۴	ترازوی عمل

۶۴	 سجده و نهایت خضوع
۶۵	 اثر سجده
۶۵	 شب برای بیداری
۶۶	 اثر روزه
۶۶	 حکمت چرخش روزه
۶۶	 بهترین میوهی نذر
۶۷	 اثر عبادت
۶۷	 شرط اصلی عبادت
۶۸	 استجاب دعا
۶۸	 تعقیبات نماز
۶۸	 عبادت زن در ایام عادت
۶۹	 علوم قرآنی
۶۹	 قرآن کریم و تحصیل دانش
۶۹	 نسیم قرآنی و فیض همگانی
۷۰	 شخصیت قرآن کریم
۷۱	 محکم و متشابه
۷۱	 قرائت قرآن کریم
۷۲	 نسخه‌ی درمان بیماری‌های روانی
۷۲	 انزال و تنزیل قرآن کریم
۷۳	 سنت؛ مبین کتاب
۷۳	 نفی تفسیر خانگی
۷۳	 گفتمان ادیان
۷۴	 کتاب ذکر
۷۴	 راز حروف مقطعه

۷۵	صلوات، آنتی بیوتیک اسما.
۷۵	سوره‌ی بقره
۷۷	چهار قل
۷۷	ذکر «یا مؤخر»
۷۸	ذکر «یا مَنْ یُبْدِیْ وَ یُعِیدُ»
۷۸	«یا مؤخر»
۷۹	آیه‌ی طلسم
۷۹	تو را دوست دارم
۷۹	ذکر روزانه
۸۰	طریقه‌ی ذکر
۸۰	ذکر و تخلی
۸۱	معنای کفر
۸۱	معبود ذهنی
۸۲	اقسام شک
۸۳	تقدم زدودن شرک بر انجام عبادت
۸۳	اثبات شرک
۸۴	کفر و تکرار گناه
۸۵	گناه نجیبانه
۸۵	گناه و طول عمر
۸۶	حواله‌ی گناهان
۸۷	آخر کار
۸۸	رعایت مراتب تحصیل معرفت
۸۸	عالم ذر
۸۹	ارزش دنیا

۹۳	ارزش کار در دنیا.....
۹۳	کشش ناسوت.....
۹۴	نفی طبیعت.....
۹۶	حرکت وجودی و حرکت جوهری.....
۹۸	پیدایش و گسترش پدیده‌ها.....
۹۹	همسانی پدیده‌ها.....
۹۹	شناخت عوالم با القبای یکسان.....
۱۰۰	کردار جمعی و نظام مشاعی.....
۱۰۳	توان جمعی انسان.....
۱۰۴	قدرت انسان.....
۱۰۶	تأثیرپذیری باطن.....
۱۰۷	تسخیر.....
۱۰۸	قدرت جن.....
۱۰۹	ابلیس.....
۱۱۰	خاک و آتش.....
۱۱۰	سلام بر خدا.....
۱۱۱	هستی بی‌نهایت.....
۱۱۲	نفی غیر.....
۱۱۳	ظهور نبوی.....
۱۱۴	پیامبر امی.....
۱۱۵	امامت و نبوت.....
۱۱۵	امامان دوازده‌گانه در قرآن کریم.....
۱۱۵	نام‌های حضرت ولی عصر علیه السلام در قرآن کریم.....
۱۱۶	هنگام ظهور.....

۱۱۷	ملت عزیز.....
۱۱۷	رجعت و رموز قرآنی
۱۱۸	ادعای فرقه‌ی ناجیه
۱۱۸	مربی محبوبان.....
۱۱۹	تقسیم اولیای الهی
۱۲۰	تفاوت انبیای الهی ﷺ
۱۲۰	تناسب اندام و کمال جسمانی.....
۱۲۱	قدرت انبیای الهی.....
۱۲۳	ریاضت‌های سخت فرستادگان الهی
۱۲۴	منت پیامبر اکرم ﷺ بر اولیای الهی
۱۲۴	نظری بودن شناخت حقیقت وحی
۱۲۵	تفاوت‌ها.....
۱۲۶	مراتب عصمت
۱۲۷	عرفان ارضی و سماوی.....
۱۲۷	فرشته‌ی روح
۱۲۸	چگونگی زیاد شدن ملائکه
۱۲۸	عرش الهی
۱۲۹	حدوث ذاتی
۱۲۹	حکم اشیا.....
۱۲۹	سِرّ القَدَر.....
۱۳۰	چینش هستی
۱۳۰	نفی شرّ محض
۱۳۱	مرکز هستی
۱۳۲	سرشت آدمی.....

۱۳۳	تاریخ تولد
۱۳۳	رابطه‌ی نفس و بدن
۱۳۵	ازدواج فرزندان حضرت آدم ۷
۱۳۵	سن بلوغ
۱۳۷	بشر خواندن انسان
۱۳۷	بایداری و استحکام حکمت نظری
۱۳۷	ارزش اندیشه
۱۳۸	ادراک انسان و بروگی وی
۱۳۸	تفاوت ادراک‌ها
۱۳۸	شعور تمامی پدیده‌ها
۱۳۹	شعور مورچه
۱۴۰	انکر الأصوات
۱۴۱	تنزل به مثابه‌ی آموزش دانش
۱۴۱	دانش اندک اما فراوان
۱۴۲	هرزگی ذهن
۱۴۲	نگاه دوم عارف
۱۴۳	واردات ذهنی و قلبی در فقه و عرفان
۱۴۳	میزان در شهود عرفانی
۱۴۳	کتمان سر
۱۴۴	جهاد با دشمن درون
۱۴۴	استعداد انسان‌ها
۱۴۵	رشد عمقی
۱۴۵	نعمت و نعمت
۱۴۵	نقطه و خط

۱۴۶	مرگ تدریجی
۱۴۸	سکرات موت
۱۵۰	اقسام مرگ
۱۵۲	مرگ و سنجش ارزش
۱۵۳	برزخ و کردار ناقص
۱۵۴	قیامت و استغفار حقوق
۱۵۵	پودر شدن در قیامت
۱۵۶	روز حسرت
۱۵۶	معاد جسمانی
۱۵۹	خلود
۱۶۰	توفیق دیدن خوبی‌ها
۱۶۰	ارزش صفا
۱۶۱	انصاف؛ اصلی اساسی در برخوردها
۱۶۱	نرمی با مردم
۱۶۱	برتری دل‌رحمی
۱۶۲	اهل وفا
۱۶۲	صفای اولیا
۱۶۲	برخورد مرحمتی
۱۶۵	مهربانی و آزادی
۱۶۶	حرمت مسلمان
۱۶۷	گمراه و گمراه‌کننده
۱۶۸	خداخواهی و مردم‌داری
۱۷۰	حقوق شهروندی
۱۷۱	آزادمنشی در زندگی

۱۷۱	تربیت زن و فرزند
۱۷۶	برخورد نامناسب با کودک
۱۷۷	تربیت موفق
۱۷۷	هوشمندی بچه‌های امروز
۱۷۸	تنبيه فرزند
۱۷۹	صفر یا صد!
۱۷۹	تدریساناسی
۱۸۰	اصلاح نسل
۱۸۰	شیرینی دختر بچه‌ها
۱۸۱	حقوق همسر و مت
۱۸۱	مهربانی پدر و مادر
۱۸۲	نقش مادر در تربیت فرزند
۱۸۳	عشق و شهوت
۱۸۴	عادت به حرام
۱۸۴	مستضعفان
۱۸۵	مظهر غیرت
۱۸۵	سجده بر شوهر
۱۸۶	خلقت زن
۱۸۶	مسئولیت‌پذیری زن
۱۸۸	اشتغال زن
۱۸۸	ساعت کاری
۱۸۹	نازایی زنان
۱۸۹	درمان نازایی
۱۹۰	چند همسری در جامعه‌ی کنونی

پوشش	۱۹۱
طلاق‌های لازم	۱۹۱
شرط سفره	۱۹۲
تفاوت حلال با طیب	۱۹۲
ترک واجب و اقبال به مستحب	۱۹۲
راه‌های جذب غذا	۱۹۳
گوارایی غذا با فعالیت متناسب	۱۹۴
عقل و معده	۱۹۵
رژیم غذایی	۱۹۵
سبکی و سنگینی خوراکی‌ها	۱۹۶
شیر مادر	۱۹۸
منابع نامحدود تغذیه	۱۹۹
ارزش صبحانه	۲۰۰
خوش مزگی خوراکی‌ها	۲۰۱
وسعت رزق و روزی	۲۰۱
پياز و غسل	۲۰۱
مدیریت غذا	۲۰۲
حرمت شراب	۲۰۲
مستی شراب گردو	۲۰۳
چاشنی غذا	۲۰۴
ویژگی تلخی خیار	۲۰۴
دوای ضعف اعصاب	۲۰۴
خرما و انگور	۲۰۵
خوردن سرمایه‌دارها	۲۰۵

۲۰۶	 اسپند
۲۰۶	 زعفران
۲۰۶	 خنکای آب
۲۰۷	 انواع کام‌ها و غذاها
۲۰۸	 بدن قوی
۲۰۸	 حلال درمانی
۲۰۸	 آداب چای
۲۰۹	 آب و سبب صبحانه
۲۱۰	 شیر فسادناپذیر
۲۱۰	 کباب ایرانی
۲۱۰	 شیوه‌ی طبخ آب‌گوشت
۲۱۱	 حکمت و طب
۲۱۱	 اهمیت نظافت
۲۱۲	 فرزند زیبا معلول نشاط و شادمانی
۲۱۲	 اهمیت ورزش
۲۱۳	 لزوم ورزش
۲۱۳	 علت پادرد
۲۱۴	 دو هوا شدن
۲۱۶	 لباس شب
۲۱۷	 لباس بهشتی
۲۱۷	 ساده و تمیز
۲۱۸	 رابطه‌ی طهارت و تمیزی
۲۱۸	 ویژگی رهبر و مرجع
۲۱۹	 مناصب حکومتی

۲۱۹		اقتدار و بازدارندگی
۲۲۰		دزدان آبرومند
۲۲۱		اخلاق بزرگ‌منشانه
۲۲۱		تفرقه و زیان‌های آن
۲۲۲		ریشه‌ی مفاسد
۲۲۵		عایش
۲۲۵		مهم‌ترین علامت مؤمن
۲۲۵		مسیر فیض خدا
۲۲۶		دل شکسته‌ی غریب
۲۲۶		کیمیای دل فقیر
۲۲۶		بدهکار مقتدران
۲۲۶		زندگی متعادل نوابغ در جوامع نابالغ
۲۲۷		زیان بدن
۲۲۷		روان‌شناسی در بازار
۲۲۸		استضعاف بندگان
۲۲۸		سهم یتیمان
۲۲۹		مشاهد مشرفه و فقیران
۲۲۹		بهره‌های انفاق
۲۳۰		سفاهت منافقان
۲۳۱		گناه ایجاد خوف و هراس
۲۳۱		خیر و شرهای پنهان
۲۳۲		امان از آدمی‌زاد
۲۳۳		نزدیکی کافر به مرتبه‌ی حیوانی
۲۳۳		کوتاهی یکی و بزرگی دیگری

- انسان ضعیف و دروغ بسیار ۲۳۴
- بهترین در بدترین ۲۳۴
- کار بی حساب ۲۳۵
- علت حرمت سحر و جادو ۲۳۵
- کمال بودن قدرت بر گناه ۲۳۶
- گناه بزرگ ۲۳۷
- گناه کاران دل شکسته ۲۳۷
- گناه آهنگر و معازات مسگر ۲۳۸
- سه شغل پر درآمد ۲۳۸
- دل هوس یاز ۲۳۹
- استجماع ۲۳۹
- نیکی به خویش ۲۳۹
- رضایت دو سویه ۲۴۰
- کبر و تکبر ۲۴۰
- سنگ و شیشه ۲۴۱
- بخل ریشه دار ۲۴۱
- فقر و فخر ۲۴۲
- خدمت ریایی ۲۴۲
- خاطره ها ۲۴۲
- جست و جوی گنج ۲۴۳
- ویژگی های بلا ۲۴۳
- مکتب اومانستی ۲۴۴
- ابتلائی معکوس ۲۴۴
- نگاه به بخشش ۲۴۶

۲۴۶	تقلید.....
۲۴۸	نماز در ساعت اداری.....
۲۵۱	بلندگوی مساجد.....
۲۵۱	وضو در دستشویی.....
۲۵۱	از نشانه‌های هاری.....
۲۵۲	برداشت درست از زهد.....
۲۵۲	غم و شادی.....
۲۵۳	شهید و شهود.....
۲۵۳	اقتدار جانبازان.....
۲۵۴	مبادی اراده.....
۲۵۴	سعادت بشر.....
۲۵۴	صبر بر معصیت.....
۲۵۵	خوبی شرآلود.....
۲۵۵	رگ غیرت.....
۲۵۵	تعبیر خواب.....
۲۵۷	رویت حوادث پیش از پیشامد آن.....
۲۵۸	ارزش تولید.....
۲۵۸	ویروس دنیاخواهی.....
۲۵۸	توقعات نابجا.....
۲۵۹	۱۷۱ خاک کاشان و لزوم کار مضاعف.....
۲۵۹	۱۷۲ فضایل ترک‌ها.....
۲۶۰	۱۷۳ لزوم رشد علوم انسانی.....
۲۶۱	۱۷۴ روش تحقیق.....
۲۶۱	۲۷۲ میزان حجیت سیره‌ی معصومین علیهم‌السلام.....

طواف بی ولایت	۲۶۱
نیاز عقل و قدرت های مادی به دین	۲۶۲
بازیابی توان عقل	۲۶۲
تفاوت عقل و عشق	۲۶۳
هماهنگی عقیده با حقیقت	۲۶۳
اتحاد با علم و عقل	۲۶۳
حقیقت واحد و نظریه های متعدد	۲۶۴
کلاه ترمه و نقد علمی	۲۶۴
بی مهری به بزرگان	۲۶۴
تربیت خصوصی	۲۶۵
تیغ کشان ماهر	۲۶۵
پیرایه های دینی	۲۶۶
علم و عمل	۲۶۶
علم و اثر	۲۶۷
رابطه ی عمل و علم	۲۶۷
رغبت به دین	۲۶۷
کتاب «فصوص الحکم»	۲۶۸
صاحب علم و معرفت	۲۶۹
مانند دیگران	۲۷۰
لغو حکم دینی	۲۷۰
حفظ حریم دیگران	۲۷۰
امید در تبلیغ	۲۷۱
رابطه ی شاگرد با استاد	۲۷۱
حکمت حلال های الهی	۲۷۲

۲۷۲	 زیان موعظه‌ی بسیار
۲۷۳	 نقصان کمال
۲۷۳	 احکام ارشادی
۲۷۳	 چیرگی هدف انبیا
۲۷۴	 مراتب حکم
۲۷۴	 جهاد ابتدایی
۲۷۵	 عالم مردمی
۲۷۵	 صاحبان دانش و عالمان
۲۷۶	 ارتداد مسلمانان اولی
۲۷۷	 خودکار بیت المال و احتیاج میلیاردری
۲۷۸	 مرز نفوذ بر مال
۲۷۸	 حکم مرتد
۲۸۲	 کم‌کاری دین‌مداران و شکایت ظالمان
۲۸۲	 دلهره‌ی اجرای حدود
۲۸۵	 واکاوی واژه‌ی قصاص
۲۸۷	 آلات فرامادی قتل
۲۸۷	 حکم یکی برای همه
۲۸۸	 مبارزه با برده‌داری
۲۸۸	 لزوم مجتهد نبودن قاضی
۲۸۸	 نگاه تجاوزگرانه
۲۸۹	 حجیت قسم
۲۸۹	 رفتارهای ناهمگون
۲۸۹	 داد و بیداد
۲۹۰	 کار کاربردی

۲۹۱	طبعی بودن پیمودن راه راست
۲۹۱	دل‌بستگی به خداوند
۲۹۳	مدیر ناکارآمد
۲۹۳	نعمت فراموشی
۲۹۳	کمک از گذشته برای حرکت آینده
۲۹۴	راه کمال؛ هم‌درکی با اهل درد
۲۹۵	تخصیص اشتباه
۲۹۶	معرفت بی‌خطر و آرام
۲۹۶	سختی راه حق

پیش‌گفتار

چشمه‌های کتاب حاضر که به چهارصد و هشت منبع جوششی می‌رسد بر آن است تا با معارف خود، آب زندگی دایمی و جاودان را که مبتنی بر سلامت دنیوی و سعادت اخروی است به خواننده‌ی محترم تقدیم دارد. چشمه‌هایی که از ذات حق تعالی، غیب و هویت ساری تا اسما و صفات خداوند و به تعبیر مختصر از یکتاشناسی می‌گوید و نیز راه و رسم بندگی، عبادت و یکتاپرستی را بیان می‌دارد و برخی از اسرار قرآن کریم را توضیح می‌دهد. نوشتار پیش رو از ذکر می‌گوید، ارزش دنیا را خاطر نشان می‌نماید و انسان‌شناسی را چشمه چشمه می‌نماید و سیاحت مرغزار پدیده‌های ماورایی را برای خواننده‌ی آن فراهم می‌آورد. سو‌قَدَر و مراتب متفاوت پدیده‌های هستی را می‌شناسد. چشمه‌هایی از آن نیز مرگ، سکرat موت، برزخ و قیامت را تابلو تابلو راهنما می‌گردد. بخش دیگری از مطالب این کتاب، آداب مردم‌داری را آموزش می‌دهد و برخی از اصول اساسی در روابط اجتماعی و نیز در رابطه با همسر داری و تربیت فرزند و نحوه‌ی خانه‌داری و مهندسی تغذیه تا فضایل و رذایل اخلاقی و نظام بایسته‌ی تحصیل را یادآور می‌گردد.

سعی شده است این کتاب، جامعی از مباحث هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و فرجام‌شناسی را با خود در فضایی نوآورانه و منظم داشته باشد بدون آن که درگیر برخی از قوانین خشک شود که سوهان روح خواننده می‌گردد، بلکه او با خنکای هر چشمه، خاطری خوش داشته باشد که به خرمی و بهجت آب چشمه‌ای به چشمه‌ی دیگر وارد می‌شود. مجموع این شناخت‌ها سبب می‌شود نفس آدمی راه صواب و سلامت دنیوی و نیز مسیر سعادت اخروی خود را بیابد و خواننده‌ی گرامی، مهم‌ترین اصول و قواعد دانش زندگی را به صورت جامع و بدیع در دست داشته باشد.

باید توجه داشت کسی که دانش زندگی را نمی‌داند ناخواسته و بدون آن که متوجه باشد بدترین ظلم‌ها را به همسر، فرزندان و نزدیکان خود وارد می‌آورد. این دانش، معرفت و آگاهی است که می‌تواند انسان را از ظلم‌های ناخودآگاه باز دارد. باید توجه داشت دانش زندگی مراتب دارد: «وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ» و چنین نیست که کسی با آگاهی‌هایی که دارد به ژرفای آن رسیده باشد، بلکه این دانش حد یقف و ایستار ندارد و باید دانش خود را در این زمینه همواره به‌روز نمود و کتاب حاضر نیز تلاشی نسبی اما نو، تازه، کارآمد و از همه مهم‌تر متقن به دلایل تجربی و عقلی در این رابطه به شمار می‌رود.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین

